

ПРОТОКОЛ
№ 11

На 24 юли 2023 г. се проведе заседание на Комисията по бюджет и финанси.
Заседанието се проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Изслушване на кандидатите за подуправители на Българската народна банка - Петър Чобанов, за ръководител на управление „Банково“ и Андрей Гюров, за ръководител на управление „Емисионно“.
2. Законопроект за бюджета на НЗОК за 2023г., № 49-302-01-42/ 05.07.2023г. – второ гласуване.
3. Законопроект за ратифициране на Гаранционното споразумение между Европейската комисия и Република България съгласно член 10 от Решение (ЕС) 2022/1628 на Европейския парламент и на Съвета, № 49-302-02-9/ 17.07.2023г., внесен от Министерския съвет.
4. Разни.

Списъкът на присъстващите народни представители – членове на Комисията по бюджет и финанси, и списъкът на гостите се прилагат към протокола.
Заседанието на Комисията бе открито в 13,00 ч. и ръководено от госпожа Теменужка Петкова.

* * *

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Добър ден на всички! Колеги, имаме кворум и можем да започнем днешното заседание на Комисията по бюджет и финанси.
Предлагам Комисията по бюджет и финанси да проведе това заседание при следния дневен ред:

1. Изслушване на кандидатите за подуправители на Българската народна банка – Петър Чобанов, за ръководител на управление „Банково“ и Андрей Гюров, за ръководител на управление „Емисионно“.
2. Законопроект за бюджета на НЗОК за 2023 г., № 49-302-01-42 от 5 юли 2023 г. – второ гласуване.
3. Законопроект за ратифициране на Гаранционното споразумение между Европейската комисия и Република България съгласно член 10 от Решение (ЕС) 2022/1628 на Европейския парламент и на Съвета, № 49-302-02-9 от 17 юли 2023 г., внесен от Министерския съвет.
4. Разни.

Моля, колеги, който е съгласен с така предложения дневен ред, да гласува.
За – 15, против и въздържали се – няма.
Дневният ред е приет.

Можем да започнем с първата точка от дневния ред:
ИЗЛУШВАНЕ НА КАНДИДАТИТЕ ЗА ПОДУПРАВители НА БЪЛГАРСКАТА
НАРОДНА БАНКА – ПЕТЪР ЧОБАНОВ, ЗА РЪКОВОДИТЕЛ НА УПРАВЛЕНИЕ

„БАНКОВО“ И АНДРЕЙ ГЮРОВ, ЗА РЪКОВОДИТЕЛ НА УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“.

Добре дошъл на господин Димитър Радев – управител на Българската народна банка. Днешното изслушване, уважаеми колеги, ще премине съгласно процедурните правила за условията и реда за предлагането на кандидати за подуправител – ръководител на управление „Банково“, и на кандидат за подуправител – ръководител на управление „Емисионно“ на Българската народна банка, представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси, както и процедурата за избор от Народното събрание.

Днешното изслушване ще се проведе съгласно раздел IV от тези правила, а именно изслушване на кандидатите.

Преди изслушването, както предвиждат правилата, е извършена проверка по отношение на това дали кандидатите отговарят на изискванията за заемане на длъжността. Всички документи са качени на тематичния сайт на Народното събрание. Всеки един от нас е имал възможност да се запознае с тях. Сега ще подложим на гласуване допускането до изслушване на двамата кандидати – господин Петър Чобанов, за подуправител на управление „Банково“ и господин Андрей Гюров за подуправител на управление „Емисионно“.

Моля, който е съгласен с двамата кандидати да бъдат допуснати до изслушването, да гласува.

За – 15, против и въздържали се няма.

Кандидатите ще бъдат допуснати до изслушване.

Преди да започне изслушването ще си позволя да прочета раздел IV от посочените правила, за да имаме яснота по отношение на процедурата, през която ще премине днешното изслушване.

Изслушването се провежда в открито заседание на Комисията по бюджет и финанси, което се излъчва в реално време в интернет чрез интернет страницата на Народното събрание.

Кандидатите се представят от управителя на Българската народна банка – до седем минути за всеки. Представянето включва и данни за специфичната подготовка, мотивацията, публичната репутация и обществената подкрепа за кандидата.

Всеки кандидат представя концепция за дейността му като подуправител, ръководител на съответното управление на Българската народна банка – до 20 минути.

Комисията по бюджет и финанси провежда разисквания по направените предложения.

Народните представители поставят своите въпроси към кандидатите – до две минути на народен представител. След изчерпване на зададените въпроси към съответния кандидат от всички народни представители, кандидатът отговаря – до 10 минути.

Ръководещият заседанието на Комисията по бюджет и финанси представя в резюме становищата и въпросите на лицата по чл. 90, ал. 4 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, на които не е получен отговор – до две минути всяко.

Отговор на кандидата по представените становища и поставените въпроси – до 10 минути.

Комисията може да изисква допълнителна информация както от кандидата, така и от съответен компетентен орган.

От изслушването се изготвя пълен стенографски протокол, който се публикува на специализирания тематичен сайт на интернет страницата на Народното събрание.

Комисията на основание чл. 90, ал. 5, изречение второ от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание изготвя доклад от изслушването на кандидатите. Към доклада се прилагат проекти на решения за избор на кандидата за подуправител – ръководител на управление „Банково“, и на кандидата за подуправител – ръководител на управление „Емисионно“ на Българската народна банка.

Отказът на кандидат от участие в изслушването или неговото оттегляне от управителя на Българската народна банка не спира процедурата по отношение на другия кандидат.

Това, колеги, са процедурните правила, по които ще протече днешното изслушване в рамките на Комисията по бюджет и финанси.

Сега давам думата на господин Димитър Радев – управител на Българската народна банка, за да представи всеки един от кандидатите.

Заповядайте, господин Радев.

ДИМИТЪР РАДЕВ: Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми дами и господа народни представители! Уважаеми господин Гюров, уважаеми господин Чобанов! На основание чл. 12, ал. 2 от Закона за Българската народна банка в качеството ми на управител на Българската народна банка имам отговорността да представя пред Вас предложенията за кандидати, съответно за подуправител, ръководещ управление „Банково“, и подуправител, ръководещ управление „Емисионно“.

Позицията на подуправителя, ръководещи управления „Банково“ и „Емисионно“ са от съществено значение за обезпечаване на основната задача на Българската народна банка.

При моя избор съм се ръководил както от професионалния опит и експертиза, така и от личностните качества на кандидатите.

По реда, определен в Решението на Народното събрание, предлагам първо кандидатурата за подуправител на Българската народна банка и ръководител на управление „Банково“ на господин Петър Чобанов.

Господин Петър Чобанов завършва магистърска степен по макроикономика в Университета за национално и световно стопанство през 2000 г. Започва професионалната си кариера в Българската народна банка през същата година като главен експерт в Дирекция „Ковчежничество“, управление „Емисионно“. През октомври 2005 г. е назначен за изпълнителен директор на Агенцията за икономически анализи и прогнози към министъра на финансите. В този период господин Чобанов има значително участие в процеса на присъединяване на България към Европейския съюз. Участва и ръководи редица работни групи, чиято задача е разработването на проекти на позиции по приоритетни политики и ключови въпроси от национален интерес. Представител е на Република България в Икономическия и финансов комитет. През месец май 2009 г. е избран за председател на Комисията за финансов надзор. През май 2013 г. е избран за министър на финансите.

Петър Чобанов представлява Република България в Съвета на Европейския съюз по икономически и финансови въпроси – така наречения ЕКОФИН.

От 2014 г. досега господин Чобанов е народен представител в Народното събрание на Република България, като през този период е бил член, заместник-председател и председател на Комисията по бюджет и финанси.

Успоредно с тези позиции Петър Чобанов има и академична кариера. През 2006 г. става доктор по финанси. От март 2007 г. е асистент в катедра „Финанси“ на УНСС. През месец юни 2009 г. става главен асистент, а в началото на 2013 г. се хабилитира и от тогава е доцент. Води множество дисциплини в областта на международните финанси и паричната политика.

За подуправител на Българската народна банка и ръководител на управление „Емисионно“ предлагам господин Андрей Гюров.

Господин Гюров защитава докторска степен по икономика във Виенския университет. Темата на неговата дисертация е свързана с въвеждането на регулациите Базел II в банковия сектор. Започва професионалната си кариера през 1999 г. като кредитен анализатор в американската банка Херис банк в Чикаго.

През 2004 г. постъпва във Фолксбанк – Виена, Австрия, като първоначално води обучения на висше и средно управленско ниво по теми, свързани с управление на кредитния риск, а впоследствие заема длъжностите старши експерт по анализ и методология на риска и директор на отдел „Контрол на кредитния риск“.

Професионалната реализация на господин Гюров включва активна преподавателска дейност. От 2005 г. досега е лектор и преподавател в редица реномирани учебни институции като Център за централно европейски финансови пазари във Виена;

Виенския университет, Висше училище по мениджмънт Бокони; Виенски университет по приложни науки; Балкански Паница институт за научни издирвания и Американския университет в България – Благоевград.

Сред дисциплините, които господин Гюров преподава, са банков мениджмънт, капиталови пазари, макроикономика, финансови пазари, корпоративни финанси и управление на риска.

От 2021 г. досега господин Гюров е народен представител в Народното събрание на Република България. Член е на Комисията по бюджет и финанси и Комисията по въпросите на Европейския съюз.

В заключение, с оглед професионалния им опит и образование, считам, че господин Петър Чобанов и господин Андрей Гюров в максимална степен ще допринесат за реализирането на целите и задачите на Централната банка и нейното институционално развитие. Благодаря Ви, госпожо Председател.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря Ви.

Пристъпваме към следващия етап от процедурата. Тя е свързана с представянето на концепции от страна на господин Петър Чобанов, първо. Моля да представи своята концепция в рамките на 20 минути.

Заповядайте.

ПЕТЪР ЧОБАНОВ: На първо място бих искал да благодаря на управителя на БНБ господин Димитър Радев за доверието да бъде предложен за подуправител, ръководещ управление „Банково“.

Пред новото ръководство, допълнено с нови членове, като се случи изборът, на Българската народна банка и пред мен, ако бъде избран за подуправител, стоят важни отговорности, свързани с реализирането на основните функции на Централната банка, надграждането на постигнатото от досегашния екип и разбира се, усилията, насочени към важната стратегическа цел – продължаване и успешно завършване на подготовката за въвеждане на еврото в страната. Първоначално концептуално ще се спра на няколко основни принципи, които ще следвам в своята работа и по-късно ще премина конкретно към функциите и задачите на управление „Банково“.

Моята професионална кариера, както знаете и беше представена от господин управителя, започна в Българската народна банка, което повлия в значителна степен да се изградя като експерта, който всички познавате.

Българската народна банка дава възможност за развитие и възпитава в институционална култура на спазване на правилата и последователно отстояване на публичния интерес. Независимостта на централната банка е от първостепенно значение за наличието на ефективна институционална рамка за поддържане на финансова стабилност. Оптималният дизайн на паричния режим, който се следва, и функционирането му са насочени към спазването на основни правила за ефективна парична политика, която да гарантира тази независимост и изпълнението на целите на банката.

Независимата централна банка изисква паричната и фискалната политика да са съгласувани и в една посока, като задължително не трябва да има доминация на фискалната над паричната политика. Паричната политика трябва да бъде изпреварваща във времето, за да постига ефективно основната си цел, а именно поддържане на ценова стабилност. Мога да споделя пред вас, че работата ми в БНБ съвпадна с две различни стратегии на поведение на ръководителите на управление. Единият модел предполагаше изключителност на служителите в управлението, изолиране на управлението от останалите управления и комуникация само на високо мениджърско ниво с останалата част на Банката.

Другият модел изискваше работа в екип, отваряне към съвместни дейности с останалите управления и доминиране в процеса на вземане на решения на ниво „Банка“ от наистина добре подготвените експерти, които с аргументи да отстояват мнението си.

Аз съм привърженик по-скоро на втория модел – на работата в екип, разбира се, при ясно поемане и носене на съответната управленска отговорност.

Както казах, нормално е и в концепцията да обърне внимание на конкретиката, на това в каква посока в момента се движи управление „Банково“, какво му предстои по отношение на пълното интегриране в евросистемата, свързано с приемането на еврото.

Приемането на еврото като национална валута е свързано не само с процесите, които са ясно видими за обществото, примерно обмяната на левове срещу евро и съответните срокове и вземането на решения за това обследване в Европейския съюз по отношение на процесите и системите, оперирани в банката, за да може Централната банка да стане пълноправен участник в евросистемата.

С тези значими процеси на трансформация и модернизация, които ще бъдат реализирани от ръководството на Българската народна банка, в тясно сътрудничество, координация и комуникация с останалите както национални, така и наднационални институции в лицето на Европейската комисия и Европейската централна банка.

В този контекст следва да отбележа, че Управление „Банково“ отговаря за съществени за икономиката и финансовата система дейности.

На първо място, управление „Банково“ отговаря за гладкото функциониране на платежните системи, а по отношение на плащанията в евро следва да отбележим, че БНБ е участник в трансевропейската система за брутен сетълмент в реално време в евро така наречената таргет 2010 г. като през месец март на настоящата година – 2023 г. операторите на платежни системи и банките в страната успешно се присъединиха към новата консолидирана платформа за таргет услуги на евросистемата, което е мащабен иновативен европейски проект, в резултат на 5-годишна задълбочена подготовка от страна на ЕЦБ и участниците в платформата. Участието в таргет представлява важна основа за по-нататъшното развитие на платежната система в страната и завършване на процеса на тяхната пълна интеграция във всички компоненти на европейската платежна инфраструктура.

В тази връзка и с цел подготовка за въвеждане на еврото е необходимо да бъдат завършени няколко паралелно развиващи се и взаимосвързани инфраструктурни проекти. Предстои присъединяване към европейската система за незабавни кредитни преводи в евро, която е част от консолидираната платформа за таргет услуги, което ще осигури изпълнението на подобни незабавни плащания – кредитни преводи в евро, в рамките на единната зона за разплащане в евро, а именно SEPA.

На следващо място, ще бъде завършена миграцията на плащанията в публичния сектор към стандартната единна зона за плащане в евро. Предстои осигуряване на пълна постижимост на наредени и получаване преводи в евро на всички банки на територията на единната зона за плащания.

Следващата функция, която е много важна и част от функциите на управление „Банково“, както и дейността на БНБ като цяло, е фискалния агент и депозитар на държавата. Както знаете, Българската народна банка поддържа депозитар на държавните ценни книжа, който също е в процес на трансформация с цел присъединяване към европейската платформа за сетълмент на ценни книжа таргет TARGET2-Securities. Ще бъдат положени всички усилия координирано с ЕЦБ и екипите на БНБ за завършване на процеса по присъединяване през тазгодишния миграционен прозорец, когато се очаква да се присъединяват още няколко депозитари от Европейския съюз.

Съществени трансформации предстоят и статистическите информационни системи на банката, които също са част от отговорностите на управление „Банково“. Българската народна банка участва в проекти на ЕЦБ свързани със статистиката на държавните ценни книжа по сектор, както и регистър А на кредити и регистър на данни за институциите и филиалите.

Работата по регистър А на кредитите в БНБ ще се реализира като по-широк проект. Това ще бъде една напълно нова интегрирана информационна система, която позволява през единна входна точка за достъп чрез една платформа да се събира цялата информация за кредитите и кредитният риск. В тази нова система ще бъде интегриран и централния кредитен регистър. Отчетните единици ще докладват една система и по

единни стандарти за страната и Европейския съюз, което ще повиши качеството на събираната и оповестявана информация и ще сведе до минимум тежестта на отчетността върху докладващите субекти.

В допълнение информационните системи за отчитане на задължителните минимални резерви и сделките на паричния пазар предстои да бъдат приведени в съответствие с изискванията на еврозоната.

Надзорът върху операторите на платежни системи, платежните институции и дружества за електронни пари също е важна част от функциите на управление „Банково“ като фокусът тук, ще бъде поставен върху дигитализацията, иновациите и сигурността на платежния процес.

Бъдещите регулации, които се очакват, и на европейско ниво ще обхващат нов регламент и директива за платежните услуги, насочени към модернизиране на платежните услуги и отваряне на достъпа до данните свързани с финансовите услуги в Европа.

Тук най-важните мерки са насочени към борба с измамите при плащанията, допълнително уеднаквяване на условията за работа на банките и небанковите институции и по-специално чрез предоставяне на достъп на небанковите доставчици на платежни услуги до платежните системи. Влияние върху финансовия сектор ще окаже и проектът на нов регламент за отворените финанси, който цели регулация и развитие на споделянето на клиентски данни във финансовия сектор със съгласието на клиента с цел той да е ориентиран по-добре към нуждите на клиента, да бъде по-иновативен, и всеки да намери себе си в този нов усъвършенстван тип потребление на продукти и услуги.

Друг важен проект, на който си заслужава да се спра, е въвеждането на дигиталното евро като допълнение към парите в брой. Предвижда се банките и другите съществуващи доставчици на платежни услуги в еврозоната да разпространяват дигиталното евро, а търговците да приемат плащания дигитално евро с изключение на много малките търговци, които могат да решат да не приемат такива плащания. При оптимален дизайн дигиталното евро може да постигне няколко цели на публичната политика – финансово включване, гаранции за безопасност и интегрираност на дигиталните плащания, устойчиво развитие. Чрез него може да се подобри безопасността и скоростта на транзакциите и потенциално да се опрости техният клиринг и сетълмент.

По отношение на мениджмънта на управление „Банково“ имам идея, която ще споделя и ще обсъдя преди да бъде реализирана, ако срещне подкрепа, както с управителя, така и с останалите мои бъдещи колеги – членове на Управителния съвет на банката, а именно създаването на едно ново звено дирекция „Стратегическо планиране и иновации“ в рамките на управление „Банково“, едната опция.

Другата малко по-късно ще споделя – тя е на ниво банка като цяло.

Основните функции на дирекцията следва да обхванат планирането на стратегическо оперативно ниво, инициране на промени, внедряване на подобрения, прилагане на системи за управление на качеството и организационна ефективност, насърчаване на цифрови технологични решения с оглед насърчаване развитието на банковия и финансовия сектор. Подобна стратегическа дирекция може да се създаде и на ниво Българска народна банка на пряко подчинение на управителя като освен посочените функции тя може да бъде насочена и към паричната политика, а именно стратегия, дизайн на операциите и аналитично обезпечаване на паричната политика. Благодаря Ви за вниманието. Ще очаквам Вашите въпроси.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря Ви, уважаеми господин Чобанов.

Сега, бих искала да дам думата на господин Андрей Гюров да представи своята концепция.

Заповядайте.

АНДРЕЙ ГЮРОВ: Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми народни представители, уважаеми колеги и гости! Първо искам да споделя, че за мен наистина е огромна чест и отговорност като икономист да бъда номиниран за

тази позиция. Благодаря отново на господин Радев за доверието и за представянето, което направи в началото.

Сега, в началото на моето изложение, искам на направя една кратка лична бележка, защото, както всички знаем, Българската народна банка се намира на прага на едно от най-големите предизвикателства в своята история, а именно подготовката за въвеждането на единната европейска валута. С успешното постигане на тази цел ще завърши един цял цикъл на развитие, който започна за всички нас през 1989 г. и така ще завърши окончателно и необратимо интеграцията на България и на Българската народна банка в евросистемата с въвеждането на единната европейска валута. За много поколения българи, като моето, постигането на тази мечтана евроинтеграция би осмислила всички трудности и жертви, които ние като народ направихме през последните 30 години на прехода.

Относно номинацията. Наистина посрещам с възнание и отговорност това предизвикателство, осъзнавам огромната важност и отговорност към всичката работа, която предстои, но имам увереност, че ще успея да я свърша честно, професионално, неуморно, така както съм работил през цялата си кариера. Благодаря също и на колегите, които подкрепиха моята номинация.

Вярвам, че както опитът, натрупан в дългогодишната ми работа с международни финансови институции, така и преподавателската и изследователска дейност в областта на управлението на риска ще допринесат за успешен мандат като подуправител на управление „Емисионно“ в Българската народна банка.

Работата на управление „Емисионно“ още от неговото създаване през 1997 г. всъщност се доказва като един основен фактор в осигуряването на стабилност в страната посредством механизма на Валутния борд и от тази гледна точка за мен основен приоритет в следващите седмици и месеци ще бъде да се осигури приемственост и на всички установени добри практики както в екипите, така и в дейността на управлението.

От друга страна трябва възможно най-бързо да започнем подготовката на екипите, процесите и системите за периода по време на въвеждането и след въвеждането на еврото като национална валута.

Като добре работещи процеси в рамките на управление „Емисионно“ се очертават поддържането на операциите на паричния съвет, управлението на валутните резерви, икономическите анализи и прогнози, свързани с политиките на банката, както и работата по директивата за реструктуриране на кредитните институции.

В тази направления моя подход ще бъде такъв на приемственост и надграждане като нуждата от по-сериозни промени ще мога да оценя едва след като поема тази длъжност и се запозная по-подробно с хората и процедурите в отделните звена.

От друга страна, основни предизвикателства в следващите месеци ще бъдат съсредоточени в работата по подготовката за присъединяването към еврозоната. Тук управление „Емисионно“ има основна отговорност по планирането на проекта за замяната на левовите банкноти и монети с такива в евро. Това е един многопластов логистичен процес и проект, който ще изисква много детайлно планиране и изпълнение в следващите месеци. Логично изглежда да се поддържа тук близък контакт с Хърватската национална банка като институция, която съвсем наскоро е минала през този процес и затова, това ще бъде една от първите ми инициативи и съм сигурен, че ще получим сериозно съдействие и подкрепа от тях.

Паралелно с това в средносрочен план на БНБ предстои да изгради нужните инфраструктури и капацитет, които да позволят бързото и ефективно включване на банката в дейностите по управление на паричната политика на Европейската централна банка след приемането на еврото. Тук говорим за включване в двугодишния план на необходимите анализи с цел подготовка на позициите на БНБ в рамките на определянето на паричната политика на Европейската централна банка и отделно подготовка на екипите по управление на портфейли и дали под форма на специализирани портфейли и такива обединени с други национални банки в рамките на мандата на Европейската централна банка и прилагането на общите решения чрез

операции на открития пазар.

Не на последно място, преминаването към единната валута трябва да бъде съпроводено от една широкомащабна информационна кампания, която да дава нужната информация за очакваните стъпки и действия от страна на държавата, финансовите институции и гражданите. Тази кампания трябва също да дава и необходимите отговори на всички въпроси и притеснения, които вълнуват българските граждани и резултатът на тези усилия трябва да бъде такъв, че датата на приемането на еврото да бъде очаквана със спокойствие и гордост пред тази изключително важна стъпка, така както по подобен начин се случиха нещата при приемането на България в Европейския съюз през 2007 г.

Ще си позволя да се спра в малко повече детайли на някои от гореизброените теми. По отношение на Паричния съвет искам изрично да подчертая, че ще бъде запазен подходът от последните 25 години, който се е доказал като източник на стабилност за икономиката и финансовата система на страната, а именно в рамките на участието на лева във Валутния механизъм II, ще продължим да поддържаме нулево отклонение от съществуващото равнище на фиксиран валутен курс на националната валута в съотношение на 1,95583 лв. да едно евро.

Подобна стратегия е приложена успешно от други страни, които са били в режим на валутен борд и са се присъединили успешно към еврото. Такива са: Естония през 2011 г.; Литва през 2015 г.

Относно управлението на валутните резерви публичната информация, с която съм се запознал и предварителните разговори, показват една сравнително добре организирана система на работа, която отговаря на общоприети стандарти в индустрията. Като е известно на колегите целите на тази дейност са зададени от Закона за Българската народна банка и определят един доста консервативен мандат, целят осигуряване най-вече на сигурност, на ликвидност и на последно място доходност на валутните резерви.

В този смисъл подходът на БНБ е базиран на три основни принципа. От една страна, пълна прозрачност на процедурите на управление, споделена отговорност и знание между различните управления в рамките на Инвестиционния комитет на Банката, в който участват представители на всички управления, и определяне на риск толеранса в управлението на активите от Управителния съвет на Банката. Това е един гъвкав подход, който използва ефективно аналитичния и експертен ресурс, натрупан в различните управления на Банката, и принципа на четирите очи. От друга страна, законовото крайно правомощие на подуправителя на управление „Емисионно“ позволява бърза адаптивност и реакции във времена на рязко променящи се пазарни условия – такива, каквито наблюдаваме в последните години. В такава среда например е особена важност да се следи внимателно и редовно дали настоящите контрагенти и емитенти на ценни книжа продължават да отговорят на поставените от Банката критерии.

В процеса на надграждане на установените подходи при управление на валутните резерви бих желал да отбележа две възможни посоки на развитие на съществуващите практики.

На първо място, определянето на рисковия толеранс на ниво Управителен съвет се основава на историческа оценка на стойността по риск, допълнена с анализ на екстремните сценарии. По презумпция тези сценарии невинаги обхващат пълния набор от очаквани или предстоящи събития, които биха довели до загуби в стойността на активите, тъй като те представляват само кризите, които вече сме видели, които сме преживели, и тези, които можем да си представим, че ще се случат в бъдеще, но често във финансовите пазари това, което виждаме, е, че кризите възникват по непредвидими причини, като например Ковид пандемията или войната в Украйна. Един възможен начин за избягване на този проблем е провеждането на симулации, които са базирани на променена корелационна структура на рисковите фактори. Този подход позволява две неща да се случват едновременно. От едната страна, той позволява ние да включваме очаквания, които сме създали на базата на данни и

анализи, които сме провели за бъдещите развития в пазарите, и от друга страна, покрива един много по-широк кръг от сценарии, които могат да бъдат ползвани за вземане на решение.

Нивото на сигурност при определяне на стойността под риск е един по-технически въпрос, който също подлежи на преразглеждане в зависимост от актуалната пазарна ситуация. Него бих могъл да засегна във въпросите, ако има интерес.

А що се отнася до тактическите решения за структурата на активите, тоест как точно и кои инвестиции да бъдат направени в рамките на определен клас активи, считам за изключително важно систематичният подход на БНБ да бъде допълнен от данни, които са базирани на текуща пазарна информация. Това се обуславя от факта, че в основата си кредитните рейтинги, които са залегнали в Закона за БНБ и които се използват като основна информация, всъщност са базирани на счетоводна информация и там можем да наблюдаваме едно забавяне в отразяване на негативни тенденции за развитие понякога в рамките на години. Това лесно се вижда в данните за някои от най-значимите фалити в историята на финансовите системи, като например „Енрон“ или „Лемън Брадърс“, които влязоха в процедури на несъстоятелност, поддържайки един доста висок кредитен рейтинг.

А от друга страна, нивата на борсовите цени като акции, кредитни защити или деривати и най-вече тяхната волатилност позволяват ранно разпознаване на проблеми в стабилността и дългосрочната платежоспособност на различни контрагенти и компании и тези сигнали могат да се ползват не само като рискови фактори, каквато е в момента настоящата практика, но и като допълнителен съществен елемент, който е част от систематичния подход на БНБ, естествено, когато такива данни са налични, говоря за пазарните цени.

С оглед на сложността на дейностите по управление на валутните резерви е изключително важно Българската народна банка да продължи да развива своя технологичен и експертен ресурс. В тази връзка управление „Емисионно“ ще продължи да използва сътрудничеството с международни финансови институции с цел оказване на техническа помощ, от една страна, и възлагане на доверено управление на портфейли, от друга страна. По този начин се осигурява трансфер на знания и също така се дава възможност за съпоставяне на резултатите от вътрешното управление на активите с тези на международните финансови институции, което е доста полезна информация с оглед развитието на капацитета на екипите.

Що се отнася до осигуряването на паричното обращение в страната, следва да се каже, че левовите банкноти се намират в своята трета серия, при среден живот на сериите от около десет години, което в момента отговаря на някои от най-добрите съвременни стандарти на защита. Предвид предстоящата подмяна на банкните с еурови банкноти, на този етап не се предвижда издаване на нова серия от банкноти и в това отношение основният фокус на управление „Емисионно“ ще бъде върху осигуряването на логистиката на процеса по изнемването по сигурен и удобен начин на съществуващите банкноти и подмяната им с нови такива в евро.

Що се отнася до монетите, в момента тече процес на обсъждане на дизайна на българските евромонети, като окончателното решение ще бъде взето на базата на очакването, че дизайнът ще бъде одобрен и те ще могат да бъдат отсечени преди датата на приемане на еврото от 1 януари 2025 г.

По време на своето изслушване управителят на БНБ в Бюджетна комисия и в Комисията по въпросите на Европейския съюз подчерта и даде добра оценка за етапа на техническата и логистична подготовка на Банката за въвеждането на еврото като национална валута. За да протече безпроблемно този процес на замяна на монетите и банкнотите в обращение, наред с внимателното планиране трябва да се осигурят навреме и необходимите логистични ресурси, като касови центрове, трезори, преброителни машини и транспортни средства. При осигуряването на тази обезпеченост следва да се спазват най-високите стандарти за защита и сигурност. Много от тези дейности вече са стартирали, но техният напредък трябва да се прегледа внимателно, за да се установи дали съществуват рискове в провеждането и

завършването на тези проекти и какви мерки трябва да бъдат взети своевременно за ограничаване на тези рискове.

По отношение на дейността по реструктуриране на кредитните институции може да се каже, че считано от октомври 2020 г. БНБ е влязла във функциите си на орган по реструктуриране на кредитните институции, които не подлежат на пряк надзор от Европейската централна банка. За последните отговаря Единният фонд по реструктуриране и функцията на Народната банка тук се състои в това да прилагат директивите по определяне на индивидуалните вноски на банките и да ги прехвърля към Единния фонд за реструктуриране. Предизвикателството в управлението на тази дейност е в създаването на необходимата организация и поддържането на мотивиран експертен екип, който да прилага общоевропейските правила.

Не на последно място, като подуправител на управление „Емисионно“ за мен ще бъде важно да се застъпят някои хоризонтални политики, които ще бъдат изключително важни за постигането на дългосрочните цели в мандата.

На първо място, това е активното съдействие на Банката в прилагането на ефективна комуникационна стратегия в периода на подготовката за приемането на единната валута. В исторически план много централни банки остават доста консервативни в своята комуникационна стратегия, а в съвременните динамични условия обаче очакванията за по-добра и навременна комуникация започват да бъдат стандарт за водещите централни банки. В това отношение БНБ и управление „Емисионно“ следва да поддържат близък контакт и активна комуникация с всички групи лица, засегнати от приемането на еврото като официална платежна единица, като Министерството на финансите, търговските банки и бизнесът, гражданските организации, както също и комуникацията с международните партньори от Европейската централна банка.

В същото време „Емисионно управление“ ще продължи сътрудничеството с независими външни експерти и аз ще работя за изграждането на постоянно и активно взаимодействие с консултативен борд от водещи български икономисти. Това взаимодействие може да прерасне и в съвместни разработки и публикации с аналитичното звено на управление „Емисионно“, което може да е особено ефективно в изработването на средносрочни и дългосрочни прогнози за развитието на икономиката на България, както и влиянието на различни сценарии и мерки в областта на макроикономическата и фискалната политика. От своя страна аналитичното звено ще продължи да се фокусира върху изготвянето на симулации и оценки за въздействието върху икономиката при реализацията на различни външни и вътрешни шокове.

По отношение на приемането на двугодишните планове за изследователската дейност, Управителният съвет на Българската народна банка следва да взема предвид какви ще бъдат темите, които ще са от значение за политиката на Банката по времето на подготовката и влизането на страната в еврозоната.

Като последен стратегически приоритет, но не на последно място, бих желал да изтъкна по-нататъшното издигане на авторитета на управление „Емисионно“ като желано и уважавано място за работа. Вярвам, че всеки екип и институция са толкова силни, колкото и хората, които работят в тях. Затова основна цел за мен ще бъде прилагането на модерна кадрова политика с цел задържане на ключов персонал и привличане на нови таланти. Това може да стане чрез осигуряване на атрактивни условия за работа и развитие на съвременна и ефективна работна среда, възможности за гъвкавост и работа извън офиса, както и привлекателни и постоянни възможности за обучение и кариерно развитие. Благодаря за вниманието и ще се радвам да отговоря на въпросите Ви.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Аз също благодаря, господин Гюров.

Уважаеми колеги, да благодарим на господин Чобанов и на господин Гюров за изчерпателните и високопрофесионални концепции, които представиха на нашето внимание, и да пристъпим към следващия етап от процедурата, а именно въпроси към двамата кандидати. Всеки един народен представител има право в рамките на две минути да постави своя въпрос към съответния кандидат, впоследствие колегите ще отговорят, и след изчерпване на всички въпроси ще дадат своите отговори в рамките

на десет минути.

Заповядайте, колеги, имате думата.

Господин Сабрутев, заповядайте.

ВЕНКО САБРУТЕВ: Благодаря, госпожо Председател.

Моят въпрос ще бъде към господин Чобанов.

Господин Чобанов, кои са най-спешните задачи пред управление „Банково“ във връзка с приемането на еврото? Вашето мнение за въвеждането на двете цени – цена в лева и цена в евро, и възможността за едновременно разплащане в лева и картови плащания в евро?

И като втори въпрос ще си позволя да задам, Вие в голяма част вече отговорихте, но все пак какво е Вашето професионално становище относно дигиталното евро и финтех валутите като биткойн? Благодаря.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Други въпроси, колеги?

Професор Гечев, заповядайте.

РУМЕН ГЕЧЕВ: Благодаря Ви.

Да поздравим двамата колеги с номинацията. Познаваме ги добре – едни повече, други по-малко. Няма как да е извън протокола, но не мога да кажа от лично свое име, че винаги се радвам, когато наши възпитаници на УНСС достигат до позиции, които са отговорни и дават възможност за работа, но пак ще повторя, които са и доста отговорни.

Към колегата Чобанов въпросът ми е следният. Вие ще оглавите, ако бъдете избран в парламента, „Банково управление“. В момента българските граждани и фирми се интересуват от един проблем, който се нарича цена на банковите услуги. Според Вас в сравнение на цените на банковите услуги и таксите, които се прилагат от българските банки, как изглеждат спрямо таксите на същите банки майки в другите европейски страни? Какво бихте направили Вие с Вашите колеги, тъй като еднолично никой не решава тези въпроси, за евентуална промяна, тъй като, като гледаме статистиката от 2 милиарда близо печалба на банките, милиард и 400 е от такси? Разбира се, че банките таксуват за услугите, които са свързани с разходи. Те не са организации за социално подпомагане, но това е проблем, който вълнува много български граждани.

Към колегата Гюров въпросът ми е следният. От информацията, която получавахме в парламента предните години, знаем, че поради обективни външни причини, но и вътрешни причини, не беше проявена особено голяма активност от БНБ по отношение управление на валутните резерви и в редица периоди по скоро доходът беше отрицателен отколкото положителен. Пак казвам, причините са комплексни, основната група причини са външни. Но все пак каква е Вашата оценка, понеже споменахте за управлението на резервите, и след като, сигурен съм, сте се запознали с управлението на тези резерви и конкретните резултати, какво Вие бихте предложили за подобрието на управлението на валутните резерви в БНБ?

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, професор Гечев.

Заповядайте, господин Тодоров.

ЙОРДАН ТОДОРОВ: Аз бих искал да допълня въпрос на господин Гечев към господин Гюров.

Колко са натрупаните валутни резерви към настоящия момент и какво ще се случи с тях след евентуалното влизане на България в Еврозоната?

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Други въпроси?

Господин Йорданов.

ТОШКО ЙОРДАНОВ: Благодаря.

Господа, знаете, че изборът е изцяло политически, и че ако беше професионален, единият от Вас нямаше да е кандидат.

Въпросът ми към господин Чобанов е: ще продължи ли порочната според мен практика БНБ да варди някакви банки? Има една банка, която е близко до Вашата политическа партия, която е подпомагана включително с непазарни методи. Вие ще продължите ли

да имате различни отношения към банките?

За господин Гюров разбрах, че най-важното във визията му е да се свърже с хърватите. Пожелавам му успех!

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Други въпроси?

Заповядайте, господин Димитров.

МАРТИН ДИМИТРОВ: Благодаря, госпожо Председател.

Аз ще си позволя, това което каза господин Тошко Йорданов, малко да го развия и към двамата кандидати.

Знаете, че преди КТБ, подуправителите на БНБ имаха стриктно ресор и управителният съвет не можеше да се намесва в работата на другите ресори. Сега в новата ситуация след КТБ, за да има повече взаимен контрол, се запазиха правомощията в дадения ресор, но има възможност управителният съвет все пак да наблюдава какво се случва в дадения ресор, така че и към двамата кандидати имам този въпрос. Вършете си, разбира се, работата във Вашите ресори, но по отношение на банковия надзор, колеги, очакваме да проявявате и дадените Ви възможности за взаимен контрол, да не разчитаме само на Европейския банков съюз, но и този взаимен контрол, някак си регулярно да се случва. Това е в полза на БНБ и на всички, които искат по-добро функциониране на регулаторния орган. Така че възползвайте се от това ново правомощие на практика да провеждате регулярен, взаимен контрол и на други ресори. Това ми е въпросът към двамата.

Към господин Гюров по-конкретно – господин Гюров, една идея, която се роди, вероятно сте видели, ако не, можете да видите, в Секретно деловодство има един доклад за Хърватска. Вие, ако бъдете избран, мисля, че ще запазите достъпа към такъв вид класифицирана информация, така или иначе, пак можете да се запознаете. Та в Хърватска след въвеждането на еврото, на регулаторните органи им се налага да направят две неща. Във въпросния доклад ще видите повече детайли, аз ще Ви кажа неща, които са публични и които мога да коментирам в излъчване, което е в реално време на живо. Наложило се е в Хърватска по-добра координация между регулаторните органи. В този смисъл, господин Гюров, помислете дали между БНБ, Министерството на финансите, КЗК, Комисията за защита на потребителите, може би и други органи, да не се направи една съвместна работна група, за да може да има една бързина на действието по решаване на проблеми във връзка с влизане в Еврозоната – една много по-добра координация да бъде постигната. Не знам дали такава практика е имала БНБ през годините, но помислете като интересна възможност, която може да бъде реализирана. Благодаря.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: И аз Ви благодаря.

Други въпроси?

Заповядайте, господин Ганев.

ГЕОРГИ ГАНЕВ: Благодаря, госпожо Петкова.

Ще имам по един въпрос и към двамата. Първо към господин Чобанов. Този въпрос няма да му е непознат, но да го поставим и тук, така да се каже на живо и официално. Вие като управител на управление „Банково“ ще сте човекът, който представлява БНБ в редица международни отношения, особено тези в Базел, където знаем, че непрекъснато се разработва по-нататъшното развитие на рамката за международните световни регулации, особено капиталови. Горедолу имате ли някаква визия за своята стратегия от гледна точка на българската банкова система при участието си в тези обсъждания и евентуално решения?

Към господин Гюров, ако се осъществи, желаната от нас стратегия България да се присъедини към Еврозоната в рамките на Вашия мандат, на Вас ще Ви се наложи да развиете – не само на Вас, на БНБ като цяло, но мисля, че под Вашия ресор, да развиете капацитета за осъществяване на операциите на открития пазар, които сега знаем, че БНБ не провежда, тя е само фискален агент, но не извършва самите операции по открития пазар, защото БНБ не може да придобива държавни ценни книжа на България. Второ, прозорецът за скontoвите кредити за кредитите към

търговските банки, които също в момента не се отпускат според закона. Как смятате да развиете този капацитет, именно с оглед на това, което казахте на Вашите идеи за кадрова политика във Вашето управление. Благодаря.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: И аз благодаря.

Други въпроси, колеги?

Заповядайте, господин Николов.

ДЕЯН НИКОЛОВ: Благодаря.

Аз първо искам да кажа, че ако вземе да се проведе референдум и запазим българския лев за следващите 20 години, изглежда, че ще останете без работа, предвид, че стратегиите и на двамата са насочени в посока подготовка за Еврозоната. Ако трябва да съм сериозен – към господин Чобанов. Вие казахте, че паричната политика трябва да бъде изпреварваща с оглед на това да успява да държи цените стабилни. Преди няколко месеца имаме промяна на задължителните минимални резерви от 10 на 12% като обаче реално инфлационните процеси се случиха по-скоро миналата година, бих казал аз. От тази гледна точка може ли Вашият прочит дали това действие беше закъсняло? Ако зависеше лично от Вас, как бихте процедирали – по-късно, по-рано, и какви са рисковете около едно такова решение?

По отношение на господин Гюров – към Вас имам един въпрос, може би два, единият съвсем кратък. Вие говорихте за валутния борд и за това, че ще поддържате курсовете 1,95583, което смятам, че е най-нормалното нещо, докато сме в чакалнята на еврозоната. При евентуално влизане на България в еврозоната, тогава курсът, по който ще влезем, се записва в един европейски регламент и става след предложение на Съвета на Европа, по предложение и в консултация с Европейската централна банка и със съгласието на държавите членки. Тоест в този процес България ще бъде страна и въпреки че ние тук имаме едно бутафорно решение на българския парламент, че ние ще влезем при курс 1,95583, реално този въпрос все още седи на масата и при едно евентуално влизане на България в еврозоната, това ще трябва да се обсъжда с така наречените ни западноевропейски партньори. Моят въпрос тук е: ако се окаже така, че България трябва да влезе при курс, различен от 1,95583, тогава Вашето лично мнение какво ще бъде? Трябва ли България да се присъедини, въпреки че курсът е по-различен, или ние трябва да спазваме тази принципна позиция, която и българският парламент възприе, преди може би година?

Съвсем кратък въпрос, понеже споменахте за активите и управлението на резерви, инвестициите – смятате ли, че влизайки в еврозоната, България евентуално, влизайки в еврозоната, България трябва да възприеме този принцип на солидарност и да започне да изкупува, да кажем държавни ценни книжа и дълг от държави като Италия и Гърция?

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря.

Други въпроси, колеги?

Заповядайте, госпожо Гюркаш.

ЕЛВАН ГЮРКАШ: Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми колеги! Уважаеми господин Радев, искам да Ви поздравя за избора и за представянето днес на двамата кандидати. Специално за господин Чобанов, с неговия висок професионализъм, с неговите компетенции, аз съм убедена, че БНБ само ще спечели, а респективно и България също ще спечели с този избор, ако бъде избран. Убедена съм, че той ще направи всичко в интерес на България.

Моят въпрос и към двамата кандидати, защото в техните концепции, те залегнаха основната тема, която е тема и на обществото в България, а именно решението за приемането на еврото. В концепциите бяхте залегнали конкретно изискванията, на които ние трябва да отговаряме, но въпреки това ще се радваме отново да чуем конкретно: какви са основните изисквания за въвеждането на еврото и разбира се, какви са ползите, които нашата страна би могла да има, както и да коментирате основните критики, които обществото всеки ден споделя след приемането на еврото? Благодаря.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, госпожо Гюркаш.

Други въпроси?

Господин Станков.

ЖЕЧО СТАНКОВ: Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми колеги, първо, и аз искам да Ви поздравя с номинацията. Сигурен съм, че следващите няколко дни ще положите и клетва. Надявам се да бъдете водени от думите, които вече господин Радев положи и най-вече да работите в полза на българските граждани.

Моят въпрос по-скоро е насочен към господин Чобанов и банковия сектор. От гледна точка на това, че често от трибуната на Народното събрание народни представители взимат отношение по какъв начин и колко са печалбите на банките, които в последно време се дължат не толкова на разликата в лихвените проценти между депозити и кредити, колкото на водещите цени на услугите.

От тази гледна точка как виждате в перспектива възможността за регулиране на тези цени и доколко стойността на тези услуги, които предоставят банките, отговарят на разходите, които те извършват, още повече, че с бъдещия държавен бюджет, се очаква да тласнем все повече физически лица, които да получават заплатите си по банков път, респективно да заплащат банкови такси за услуги? Благодаря Ви.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, господин Станков.

Други въпроси?

Господин Ганев, заповядайте.

ЦОНЧО ГАНЕВ: Благодаря, госпожо Председател.

Господин Радев, господин Чобанов, господин Гюров! Тъй като и тримата сте тук, така или иначе двамата подуправители е ясно, че ще бъдат избрани от мнозинството в парламента, въпросът ми е към тримата. Ако и господин Радев каже неговото мнение, ще съм благодарен. Става дума за това, което вече се говори в обществото за намерения на управляващите да изкарат БОРИКА и да пуснат БОРИКА, грубо казано, за продажба. БОРИКА е структуроопределяща за националната сигурност. Ние от ВЪЗРАЖДАНЕ смятаме, че това, ако стане, ще засегне наистина националната сигурност.

Въпросът ми е: какво е Вашето професионално мнение тъй като през годините създаването на цялата тази система на БОРИКА е показала, че това е едно наистина брилянтно решение, което през годините се е доказало като работещо.

В тази връзка вторият ми въпрос е конкретно към господин Гюров – той запознат ли е с продукта Vcard – какво дава, какво представлява? Запознат ли е, че при определени обстоятелства Vcard дава наистина, ако всичко се срине, дава тотална независимост на България по отношение на разплащанията. Освен това, което той има като намерения, които каза, да не ги пресъздавам, не смята ли, ако въобще е запознат с продукта Vcard, че това е нещо, което би трябвало да има много повече налагане в обществото като продукт, който да достигне до масовия българин, тъй като аз се съмнявам, че дори в тази зала повече от няколко човека знаят за какво става дума.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря и аз.

Други въпроси, колеги? Не виждам други въпроси.

Пристъпваме към следващия етап от процедурата, свързана с отговор на поставените въпроси.

Първи ще отговаря господин Чобанов.

ПЕТЪР ЧОБАНОВ: Благодаря Ви, госпожо Председател.

Благодаря Ви, уважаеми колеги! Наистина се радвам за професионалните въпроси и за добрата комуникация, която имаме в продължение на толкова години в Комисията. Тя ще продължи и за в бъдеще, ако бъде реализиран моят избор, но, разбира се, както подчертах, и неслучайно го подчертах в своето изложение, при спазване на абсолютно всички правила за независимост на Централната банка, което до голяма степен ще даде и отговор на един от поставените въпроси.

Подред на въпросите.

Както казах, и господин Сабрутев ме попита кои са най-спешните задачи – най-

спешните задачи ги посочих от гледна точка на присъединяването към еврозоната, но и от гледна точка на продължаващата интеграция на основните системи и платформи към тези в евросистемата, като цяло към системите на Европейската централна банка и съответно по отделните направления на управление „Банково“. Както казах, говорих и за платежните системи, говорих за депозитара и фискалната функция, тоест функцията на депозитар на ценните книжа, където също предстои подобно присъединяване. Споменах за тези платформи и регистри, към които трябва да се присъединим. Както казах, регистър AnaCredit е много важен, тъй като той ще даде повече детайлна информация на ниво индивидуален кредит, разбира се, без да засяга анонимността, но като цяло повече характеристики. Ще интегрира в себе си няколко регистри, включително там ще бъде и Централният кредитен регистър, ще се превърне в единна точка за достъп, което ще даде възможност по-добре да се събира информацията и съответно да се оповестява, което ще е полезно от гледна точка на потребителите. Като цяло това е нали чисто инфраструктурно – присъединяване към съответните системи и ползването на пълната им функционалност, което ще даде отражение и върху ефективността като цяло в банковата система.

По отношение на дигиталното евро. Предлагам, когато дойде въпросът, който е зададен от господин Петър Илиев – той е тук, той засяга точно дигиталните валути и дигиталното евро, тогава да обединя отговорите на въпросите и да Ви отговоря. Иначе за паралелните плащания, знаете, че Европейската централна банка си има правила.

Там, където е възможно, разбира се, в комуникация с Европейска централна банка и по линия най-вече на картовите плащания, които и в момента са възможни, ще бъде направено така, че чисто и комуникационно хората да бъдат запознати с тези възможности и да разберат, че в това няма нищо страшно и да могат, както и сега, да ползват и да се разплащат в евро, но, както казах, това ще стане изцяло съблюдавайки правилата за това.

По отношение на въпросите на професор Гечев, той беше сходен и въпросът и на господин Станков по отношение на таксите, по отношение на банковите услуги. Все пак трябва да имаме предвид, че банките печелят най-много от основната си дейност, като отпускат кредити. Знаете какво е нивото на лихвените проценти по кредитите, каква е разликата, доскоро с отсъстващите лихвени проценти по депозитите, така че от тази гледна точка основната дейност продължава да бъде основна за банките и най-важна. БНБ, естествено, наблюдава таксите, естествено, там решенията могат да се търсят от гледна точка – директната административна намеса е по-трудно да се представи, но от гледна точка допълнително развитие на плащанията, на системите, използването на технологиите и засилването на конкуренцията по отношение на тези, които предоставят подобни услуги. Тоест при по-висока конкуренция може да очакваме по-висока ефективност и оттам влияние и върху цената, което е един общоприет принцип. Така че всичко, което е в мандата на банката, ще продължава да се прави, естествено, с фокус върху изпълнението и съблюдаването на всички правила и че всичко трябва да е ориентирано в крайна сметка в интерес на хората.

По отношение на въпроса на господин Йорданов. Господин Йорданов, както подчертах, аз винаги съм се водил от принципа и съм възпитан като експерт в БНБ, че независимостта на Централната банка е най-важна и това е най-важното условие да имаме финансова стабилност за страната, така че ще продължа да се водя по този принцип и за мене няма да има свои и чужди и по отношение на надзора, който осъществява банката, това ще бъде изцяло по правилата, както вярвам, че е и сега, но като се запозная по-подробно, отвътре ще имаме повече информация. Знаете, че за банков надзор конкретно си имаме и подуправител. Това е различно управление, но както каза и господин Димитров, ние трябва да се наблюдаваме взаимно, чисто колегиално да си помагаме и да пазим финансовата стабилност и авторитета на институцията, така че на Вашия въпрос, както Ви казах, независимостта на Централната банка и спазването на правилата ще бъдат водещи в моята работа. По отношение на въпроса на господин Димитров. Наистина след като се промени и

регулация и Законът за БНБ, след като влязохме в Банковия съюз, това дава възможност, тоест като изискване да прилагаме единните европейски регулации в това отношение, но това не означава, че ще бъдем по-малко внимателни и няма да реагираме навреме, тъй като отговорността я носи и всеки от нас, а тогава, когато човек носи и персонална отговорност, разбира се, това увеличава изискванията към ефективността и към качеството му на работа.

По отношение на въпроса на господин Георги Ганев за Базелския комитет – там участва управителят и има различни нива, на които, разбира се, и работни групи, в които се участва. Знаете моите виждания какви са. Аз не съм привърженик на прекомерната регулация – там, където можем да не я прилагаме, нали то и ние ще я прилагаме в цялост, но където можем, участвайки в подобни нива да се опитваме да ни бъде налагана излишна регулация, на която и липсва ефективност, мисля, че това не е лош принцип. Разбира се, виждаме, че динамично се развиват финансовите отношения с навлизането на Финтех, с конкуренцията, която се създава спрямо банките, тоест всички тези неща трябва да бъдат съобразени и, разбира се, всички тези решения ще вземаме на ниво Управителен съвет с останалите колеги, които ще работим там.

Няма да останем без работа, господин Николов. Както казахме, това за инфраструктурни проекти, които са много важни и те ще се реализират, тъй като ние сме част от това платечно пространство и дори във варианта, в който еврото е наша резервна валута, за нас е важно да използваме пълната функционалност на тези системи.

Иначе, по отношение на промяната на минималните задължителни резерви, както казах, наистина едно от правилата за парична политика е тя да може да предвижда лаговете в своите действия, тогава, когато има хубав модел, с което да го прогнозира. Вярвам, че и колегите в Българска народна банка внимателно са обсъждали ситуацията. И по отношение на инфлацията имаше фактори както от страна на търсенето, така и от страна на предлагането, които трябва да бъдат взети предвид, за да се стигне до подобно решение. Минималните задължителни резерви са най-грубия инструмент на парична политика, тъй като с промяната на един процентен пункт влиянието върху банковата система е наистина много голямо. Те се явяват до голяма степен и допълнителен данък върху банките, така че когато можем да си ги спестим, да не ги използваме като инструмент на парична политика, особено в ситуацията на паричен съвет, ние може би трябва да го правим, но в случая имаше и натрупване на други обстоятелства. От една страна, разбира се, таймингът, времето, в което беше взето това решение, беше съобразено с факта, че не трябва да се пречи и на развитието на икономиката, която имаше да се възстановява след шоковете, свързани с кризата от ковид и с войната, но, от друга страна, пък може да се каже, че фискалната политика стана малко по-разхлабена, отколкото трябваше. От тази гледна точка трябваше да има и някаква намеса, някаква рестрикция, която се яви, в случая, паричната рестрикция. Затова подчертах, че паричната и фискалната политика трябва да са съгласувани помежду си, но фискалната политика да се съобразява повече с целите на паричната политика, отколкото обратно, тъй като целта на паричната политика, а именно ценовата стабилност, виждаме колко е важна и знаем какво се случва, сами го изживяваме в момента, тогава, когато инфлацията бъде оставена много да се увеличи.

Така че до момента, до който може да прилагаме този инструмент, ще продължи и по същия начин, тоест на базата на анализ, на базата на пълна информация, като, както казах, това е груб инструмент и в ситуация на Паричен съвет трябва да се прилага внимателно и при подобни обстоятелства, когато все пак овладяването на цените, на ценовото напрежение на инфлацията си е част от мандата на Централната банка. По отношение на основните изисквания, разбира се, конкретно и аз, и колегата Гюров посочихме от гледна точка на Централната банка кое е най-важното, което имаме да свършим, така че от тази гледна точка, мисля, че бяхме достатъчно изчерпателни и детайлни и ще продължаваме, тоест ще трябва да осигурим и ще осигурим

приемственост на това, което се е случвало и оттам нататък – и по линия на комуникация, и по линия на конкретните ангажменти, ще продължим да ги изпълняваме.

Тук едва ли е точният момент да си говорим за всички ползи и критики. Трябва да направим едно отделно заседание, за да се случи това, така че ще се въздържа към момента от отговор на този въпрос. Те са дискутират и ние с колегите си от БНБ, като част от участниците, активни в тази дискусия, за в бъдеще по линия на комуникационната стратегия, по линия на взаимодействието с Министерство на финансите, до голяма степен ще даваме отговор и на тези въпроси.

Мисля, че на господин Станков отговорих до голяма степен по отношение на таксите. А по отношение на въпроса на господин Цончо Ганев, той беше по-скоро адресиран и към останалите колеги.

Мисля, че до голяма степен с това изчерпах зададените въпроси, като към господин Сабрутев, когато стане въпрос за дигиталното евро и Финтех, при въпроса на господин Петър Илиев, тогава ще си позволя да Ви отговоря. Благодаря.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, господин Чобанов, за изчерпателните отговори.

Господин Гюров, заповядайте да отговорите на поставените към Вас въпроси.

АНДРЕЙ ГЮРОВ: Благодаря, госпожо Председател.

Опитах се внимателно да запиша всички въпроси, ако случайно пропусна нещо, ще Ви помоля да ме подсетите.

Относно управлението на валутните резерви – беше първият въпрос, как ще се прави то и какви са причините за невисоката доходност на управлението на активите в последните години.

Тук смея да отбележа, че като цяло причините бяха изцяло външни, тоест една нисколиквнена среда, която се отрази, както на банковите депозити, така и на инвестициите в държавни ценни книжа, особено такива с много високо качество. Както знаем, мандатът на Българската народна банка в управлението на валутните резерви е много строг и консервативен. Той е заложен, в Закона и там възможностите за дискреция са твърде ограничени като основното и най-важно нещо е да се осигури ликвидност на активите, тяхната сигурност и чак на последно място висока доходност. В настоящата среда, естествено, имаме няколко преплитачи се риска, които определят поведението на централните банки в настоящия момент. От една страна, имаме състояние на висока инфлация, която, за съжаление, беше недостатъчно добре прогнозирана от централните банки, че ще бъде толкова устойчива във времето. И дори на този етап ние все още не можем да оценим в каква посока ще поемат цените, с оглед на всички външни рискове, като непрекъснатост на веригите за доставка, като високи енергийни цени, цените на храните, основни храни, като например излизането на Русия от зърната сделка миналата седмица. Това са външни рискове, които в зависимост от тяхната реализация, естествено, ще имат отражение на поведението на цените в икономиката в Европа като цяло, и в България, естествено.

В тази среда има доста несигурност, включително геополитически, които благословят поведението на националните централни банки и как те подхождат към управлението на активите. В случая, за да се адресира геополитическата несигурност и инфлационните процеси – това, което повечето национални банки правят, е една преориентация към злато, защото в дългосрочен план златото като цяло дава една по-висока възвръщаемост, дори след като отчетем допълнителния риск, който като валутираност е доста по-голям, отколкото този на държавни ценни книжа с особено високо качество. БНБ по задание инвестира само в дългови книги, които са с двете най-високи нива на кредитен рейтинг, тоест не може да инвестира в нищо, което е по-ниско от два пъти А минус.

От тази гледна, вселената от възможности за инвестиции на Българската народна банка, що се отнася до тези активи, не е чак толкова голяма и в момента те са основно насочени в тези от ядрото на еврозоната.

Относно валутни позиции Българската народна банка няма право по закон да заема

открити позиции, тоест развитие от гледна точка на по-добрия валутен курс на долара не могат да бъдат използвани, защото по закон те трябва да бъдат хеджирани, а правенето на това нещо би обезсмислило допълнителната доходност.

Така че има някои неща, които са важни. Например друг допълнителен риск, който мога да допълня в момента, е този, че се намираме в среда, в която виждаме увеличение на лихвените проценти и това от икономическа гледна точка поставя под по-голямо напрежение икономическите агенти, компаниите, които са заели доста средства в ситуация на ниски лихвени нива, най-вече при плаващи курсове, и сега усещат увеличението на лихвите. Това прави за тях малко по-трудно обслужването на кредитите, съответно кредитното качество на тези компании, както и качеството на банковите портфейли се влошава или има поне потенциал да се влоши. Или, както се казва, на разговорен език, когато водата се оттегли, тогава се вижда кой е плувал без бански. И в момента се намираме в такава ситуация и трябва много внимателно да следим как този цикъл на увеличение на лихвените нива ще се отрази на кредитните портфейли.

Затова, както споменах и в концепцията, строго спазване на принципите, които са заложили в системата за управление на валутните резерви, инвестиране само в активи с най-високо качество и може би една лека преориентация към злато, която за Българската народна банка, в момента активите, вложени в злато са около 7%, което е под средното за централните банки от около 10%, като някои банки в Централна и източна Европа и в Европа като цяло имат значително по-високи алокации в злато. Относно въпроса за натрупаните резерви и какво ще стане с тях. Около 65 милиарда са в момента валутните резерви на Народната банка, които се разпределени така – около 44% в депозити, 7% в злато, както вече споменах, и около 49% в ценни книжа. Какво ще стане с тези резерви след приемането на еврото. По задание там ние трябва да попълним своята част от капитала към Европейската централна банка, което е малко под 1% или около 500 милиона евро ще отидат в посока Европейската централна банка. И другото, което ще се случи, е вече споменатите нива на задължителните минимални резерви, които в момента са около 12%. Тук ще се присъединя към колегата Чобанов, който каза, че там трябва да се имат предвид и лаговете, с които определени събития настъпват в икономиката, така че не само целта намаляване на инфлацията, намаляването на търсенето, но и управлението на кредитния бум, който в среда, в която качеството на портфейлите се влошава, също трябва да се взима под внимание, да се наблюдава внимателно. Така че увеличението тук ще спомогне и за това и ние трябва много внимателно като Централна банка да наблюдаваме тези процеси. Ако няма успокояване на кредитния бум, да се види какви допълнително макропруденциални мерки или конкретни буфери могат да бъдат използвани, за да се ограничи това увеличение на кредитите с цел запазването на качеството на портфейлите.

Може би ще отворя малка скоба тук, за да кажа, че когато се приеме единната европейската валута, тогава нивото на задължителните минимални резерви ще спадне от 12% на 1% и пак това трябва да се наблюдава много внимателно. При положение че има ясни показатели на това накъде поема икономиката, как се развиват тези процеси може би може да се помисли и за едно постепенно намаляване на тези задължителни минимални резерви във времето при отчитане на намаляване на рисковете, които вече споменах, така че в момента на приемане на еврото да няма този шок ефект върху минималните резерви.

Що се отнася до въпроса или коментара на господин Димитров относно банковия надзор, няма нужда да се проявява този интерес или да се възбужда външно. Аз в моята кариера и като преподавател, и като изследовател на тези процеси съм се занимавал с банковия надзор и съм ръководил проектите на приемането на Базел II във финансови институции, така че материята ми е доста позната и е от интерес за мен, така че доста съм се занимавал с тази тема доста. Една от разработките, които имам в последните години, е в посока на управлението на концентрационните рискове, което засега остава в третия пилон на поддържането на стабилността на системата и

съответно може да се вдигне на едно по така видимо място в управлението на кредитния риск. Там има възможности за симулативно оценяване на нивата на концентрационен риск, който по предварителни данни може да бъде като разлика между компаниите или финансовите институции с висок на концентрация и тези с нисък риск на концентрация може да бъде съществен за платежоспособността на финансовите институции. Така че наистина в рамките на управителния съвет, когато се обсъждат тези въпроси, с удоволствие ще го коментирам с моите колеги и ще имам интереса да следя как точно протичат процесите в банковия надзор и доколко мога да бъда от полза на своите колеги с коментари и мнения в тази посока.

Що се отнася до възможностите и развитието на капацитета за работа на открития пазар в управление „Емисионно“ вече има създаден такъв капацитет и колегите работят в тази посока. В рамките на Европейската централна банка се позволява управлението на портфейли да бъде общо за няколко държави или специализирано в определен портфейл от книжа, тоест в тази посока ще бъде развиван капацитетът и евентуално ще бъдат търсени сътрудничества с други национални банки, управляващи подобни портфейли, за да може да се използват, естествено, ползите от управлението на по-големи портфейли от гледна точка на осигуряването на по-добра диверсификация на портфейла, повече ликвидност и постигането на по-висока доходност.

Що се отнася до въпроса на господин Николов относно курса 1.955.83. Наистина ние приехме такова решение в Народното събрание и Българската народна банка ще се съобразява изцяло с това решение на законодателя. От друга страна, разговорите с Европейската централна банка текат, тези неща са изговорени и доколкото разбрах вече съществува и има решение на генералния съвет към Европейската централна банка, който припознава този курс като курса, при който еврото ще бъде прието в страната.

Какво се случва с управлението на валутните резерви при влизането в еврозоната и доколко ние ще бъдем солидарни с решенията за инвестиции на Европейската централна банка. Наистина, в такава система на валутна общност сигурността на нашата валута, която тогава ще бъде еврото всъщност ще зависи от цялостната политика и действие на Европейската централна банка в нейната парична политика и ние като участник в тази валутна общност ще бъдем агент на случването на точно тази парична политика, тоест проратите ще участваме във всички тези дейности и активности в операции на открития пазар. Тук бих подчертал обаче, че за разлика от това, което имаме в момента на състояние на валутен съвет или паричен съвет – Валутен борд, ние всъщност ще добием повече автономност отколкото имаме в момента, защото ще имаме глас в това как да бъде определена паричната политика на Европейската централна банка и какви да бъдат методите за нейното прилагане.

Относно координацията с други звена. Да, има Национален план за приемане на времето там вече има изградени работни групи както и Комитет за финансова стабилност, в който участват всички тези организации, които Вие, господин Димитров, споменахте, така че наистина аз бях заложил и в концепцията, че комуникацията ще бъде поддържана активно с всички тези звена, за да можем да осигурим един безпроблемен преход към единната валута.

И не на последно място относно БОРИКА. Да, господин Ганев, запознат съм най-общо със ситуацията с Vcard, с платежните системи, които са изградени в България и, ако може би сте пропуснали, може да видите в протокола в концепцията, която представих пред Вас, че един от приоритетите ще бъде запазването на независимостта на тези платежни системи. Наистина те са добре изградени, работят и са използвани за различни неща като например ваучерите за храна, които ще бъдат одобрени с бюджета на държавата тази седмица. Така че тези възможности и способности на платежната система, изградена от БОРИКА, ще бъдат използвани максимално, но при конкурентна среда, тоест при явна и открита конкуренция с всички останали доставчици на подобни платежни услуги, защото мисля, че по този начин по най-добър начин ще бъде защитен интересът на държавата, а и също и интересът на българските

граждани и потребителите на тези услуги, защото една от важните функции на Българската народна банка като регулатор е в това да постига баланс между интересите на всички включени в процеса като платежни институции, кредитни институции и българските граждани. Благодаря.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: И аз Ви благодаря, господин Гюров, за изчерпателните отговори.

Сега, колеги, пристъпваме към следващия етап от процедурата и той е свързан с въпроси, постъпили по реда на чл. 90, ал. 4 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание. На това основание са постъпили въпроси от господин Петър Илиев, който работи като финансов репортер за сайтовете News.bg и Money.bg. Той е поставил по три въпроса към всеки един от кандидатите съответно за управление „Емисионно“ и за управление „Банково“. Аз ще прочета въпросите по реда на тяхното поставяне.

Към кандидата за подуправител и ръководител на управление „Емисионно“:

1. По отношение на активите на управление „Емисионно“: Каква политика смятате да водите относно финансовите инструменти, в които е инвестиран валутният резерв на страната (активите на управление „Емисионно“)?

Като структура - процентно съотношение между депозити, суверенни дългови ценни книжа и злато и базирани върху него финансови инструменти.

Като матуритет – краткосрочни (до една година), средносрочни и дългосрочни. Бихте ли дефинирали рисковете при отделните модели на структура на валутния резерв съобразно настоящата конюнктура в Европа и света (опасност от рецесия и повишаващи се лихвени нива).

2. По отношение на пасивите на управление „Емисионно“: Какво е отношението ви към опцията за олихвяване на минималните задължителни резерви и свръхрезервите на банките в БНБ като инструмент за намаляване/респективно на свободната парична маса в банковия сектор? Какви са последните надзорни предизвикателства по рамката за реструктуриране и възстановяване на кредитни институции и как те се отразяват на капиталовите усилия на банките и цената на предлаганите от тях услуги по активни и пасивни операции?

Сега ще прочета въпросите и към господин Чобанов.

Към кандидата за подуправител и ръководител на управление „Банково“:

1. При влизане на България в Еврозоната как премахването на RINGS и замяната и с TARGET 2 ще повлияе на таксите и комисионните на банковите услуги?

2. Въвеждането на електронните национални валути какви ползи и рискове създава за банковата система и клиентите? Ако има рискове, как могат според Вас те да се управляват ефективно?

3. Ако България не влезе в еврозоната от 1 януари 2025-а, ще работите ли за създаване и въвеждане на национална електронна валута – лева, у нас?

Това са въпросите. Колеги, Вие до голяма степен отговорихте на една съществена част от тези въпроси, но заповядайте съвсем накратко.

Заповядайте, господин Гюров.

АНДРЕЙ ГЮРОВ: Благодаря, госпожо Председател.

Ще се опитам кратко да отговоря на въпросите, голяма част от тях вече бяха засегнати в нашите изложения.

Що се отнася до стратегията за управление на ресурсите тя е йерархично подредена и се случва на няколко нива. На най-високото ниво това, което се случва в Управителния съвет на Българската народна банка, е, че се задава риск толеранса и целите за управлението на валутните активи.

На следващото ниво в управление „Емисионно“ по тези ограничения се изработва така нареченият бенчмарк или оптималното портфолио, което по най-добрия начин да отговори на заданието на управителния съвет.

И на трето място вече в провеждането на политиката. Това, което се прави, е портфолио. Мениджърите взимат тактическите решения кога и как, с какви точно книжа да изпълнят алокацията на активите зададена от управление „Емисионно“.

Тоест, как точно ние разпределяме тежестите между инвестициите във валути и в ценни книжа, и в злато се определя от заданието най-вече риск толеранса и целите, които вече споменах, ликвидност, стабилност и доходност.

Така че определянето на риск толеранс е нещо, което не засегнахме досега, и е нещо, което бих обсъждал с моите колеги в управителния съвет, ако бъдат избран. Там се използва подхода на стойност под риск при доверителен интервал от 95%. Какво означава това с прости думи. Означава, че ние задаваме един лимит на намаляване на стойността на активите, който с 95% сигурност няма да бъде надхвърлен. Тоест една година от двадесет това, което можем да видим, е загуба или намаление на активите, което е

по-голямо от зададената рамка на управителния съвет. Дали това е достатъчно ниво на сигурност и как този допълнителен риск се компенсира от допълнителната доходност на портфолиото е нещо, което е стратегическо решение, което трябва да се реши на ниво управителен съвет.

След това вече – за локацията на различните активи, говорих за тенденциите и ситуациите на пазара, които обуславят може би намаление на кредитния риск от гледна точка на цикъла на увеличение на лихвите. Може би оттам – прехвърляне на част от тежестта в злато, което едновременно би постигнало няколко ефекта. Златото е един актив, който не е силно корелиран с останалите. От тази гледна точка създава диверсификация в портфолиото и по-голяма сигурност. От друга страна, дори в дългосрочен план, както вече казах, златото показва по-добра възвръщаемост дори след вземане предвид на допълнителния риск. Няколко едновременно цели могат да бъдат постигнати с тази релокация.

Що се отнася до матюритетите за това не говорих досега, но ситуацията е такава, че в момента виждаме кредитен риск, който вече споменах, виждаме инфлационен риск, от друга страна, виждаме лихвен риск. Тоест в момента, в който лихвените равнища започват да се показват, тогава цените на свободно търгуваните активи намалява. Това може да бъде проблем за портфолиото, ако ние трябва в кратки срокове да се освободим от някои от тези активи на цени, които са по-ниски от тези, на които са били закупени. Основният риск там се измерва през дюрацията на тези активи и тенденцията в централните банки от това, което виждам в отчета на Българската народна банка, е същото намаление на дюрацията – за миналата година от 0,5 на 0,2 години, което е сериозно намаление и е в правилната посока. От една страна постига предпазване от риска за загубване на стойност – колкото е по-ниска дюрацията, толкова е по-малка загубата в стойността вследствие на същото увеличение на лихвените равнища. От друга страна, с оглед доходност поддържането на по-ниска дюрация позволява на активите да бъдат реинвестирани в сравнително кратък период при по-високи лихвени проценти. Това би довело и до по-висока доходност на тази част на портфолиото.

Дали изпускам нещо?

Относно пасивите на управление „Емисионно“ отношението към опцията за олихвяване на минималните задължителни резерви. Виждам, че времето напредва, там има Наредба № 21 на БНБ, в която се казва, че при отрицателни лихви БНБ използва същите отрицателни лихви при положителни нула. Естествено, това е подзаконов нормативен акт, който в зависимост от развитието на пазарната среда може да бъде преразгледан. Доколкото имаме достатъчно данни и анализи, създаващи сигурност в Управителния съвет, че това е правилната посока на действие, той би могъл да бъде променен. Там, естествено, диференциала между лихвите върху свръхрезервите и тези, които се предлагат от Европейската централна банка, може да бъде използван за добавянето или изтеглянето на ликвидност от пазара.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря Ви, господин Гюров.

Господин Чобанов, заповядайте.

ПЕТЪР ЧОБАНОВ: Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми колеги! Благодаря на господин Петър Илиев за поставените въпроси. Ние имаме възможност – част от въпросите всъщност засягат една наша публична

дискусия, която се проведе преди време и която се надявам, че комуникационната политика на Банката ще позволи да продължим в бъдеще подобни публични събития. Наистина въпросите са важни.

Първият въпрос е по отношение на таксите. Az вече казах, че не би трябвало директно да повлияе или поне не би трябвало в негативна посока да повлияе. Знаете, че за използването, тоест таксите за клиентите се определят от доставчиците на платежните услуги, като се отчитат разходите на тези доставчици за организиране на дейността по предоставяне на тези платежни услуги, например за достъп до платежни системи, за поддържане на вътрешни системи и процеси и други. Тоест повечето банки и в момента участват и в двете системи – в РИНГС и в ТАРГЕТ, което е свързано с плащане на такси и за двете платежни системи, поддръжка на вътрешни системи и процеси както за лева, така и за еврото.

При влизане в еврозоната ще отпаднат разходите за участие в РИНГС, тъй като платежната система в лева няма да е необходима и ще отпадне. Това оптимизиране, от една страна, би следвало да доведе до намаляване на разходите за банките и другите доставчици на платежни услуги, което потенциално би могло да доведе до по-ниски разходи на клиентите, но при равни други условия, разбира се. Трябва да се съобразим как ще се развива самата система ТАРГЕТ. Това, което може да се направи по отношение на доставчици на платежни услуги, разбира се, и конкуренцията и при една здравословна конкуренция може да се увеличи ефективността и да доведе до намаление на разходите. Това е въпрос на управленски решения, които ще вземаме в рамките на управителния съвет на Банката и в рамките на правомощията, които ще ми бъдат гласувани по закон при подкрепа на моята кандидатура.

Въвеждането на електронните национални валути какви ползи и рискове създава – разбира се, това е много важен въпрос от гледна точка на развитието като цяло – и на технологиите, и на възможностите за разплащане, и на целите, които си поставя публичната политика при въвеждането на подобни дигитални национални валути. Тези цели тук звучат най-общо, че валутите на централните банки имат голям потенциал да развият още повече платежния пазар като улеснят трансгранични плащания, намалят разходите и увеличат скоростта на изпълнение на плащанията, могат при добра реализация да подобрят сигурността на платежния процес и да способстват за финансовото приобщаване. Това би донесло ползи за клиентите по отношение на достъпа – по-бързи и по-безопасни, евтини, общоприети средства за разплащане, тъй като една от идеите при ползването на дигитални валути е, че ползвателите им ще получат достъп до сметки при Централната банка. Това по отношение на банковата система може да се разглежда като евентуален и един то рисковете за използване на дигиталните валути, тъй като това би могло да отклони до известна степен средства от банковата система в посока директното им държане пред Централната банка, за да не се стигне до големи редукции на депозити и оттук – как се управлява този риск и проблеми с финансовата стабилност.

За дигиталното евро се предвижда да се постави лимит от около 3000 евро, които да могат да се държат по една сметка за дигитално евро и трябва наистина да се намери баланс между интересите на банковата система и реализирането на този процес. Разбира се, знаем, че има и друг разход или да го наречем риск, който може да се обсъжда, а именно загубата на анонимност. Доколкото това е полезно или вредно спрямо държанието и употребата на пари в брой в сравнение с електронните пари кеш системата наистина притежава по-голяма анонимност на притежателите, но в сравнение с настоящата система почти нищо не би се променило освен тези, които си държат парите под формата на дигитални валути, тези средства ще имат ясен произход и ще избегнат тези големи проверки за произход на средствата. Знаем, че държането в кеш е съпроводено с допълнителни транзакционни разходи, разходи по отношение на сигурността и така нататък. Тоест и там си има съответно рискове, които всеки трябва да управлява.

Затова системата на дигиталните валути притежава ползи в това отношение.

Друг риск, който не трябва да се пренебрегва, но който също може да се управлява и е

естествен риск при всяка иновация е злоупотребата с новосъздадени права. Това трябва да бъде избегнато. Доколкото едноличният издател на електронните национални пари е държавата, в случая ще бъде Европейската централна банка, нейните възможни действия ще бъдат ясно описани в нормативната уредба, като ще се вземат съответните решения как да се управлява този риск. Тоест мисля, че генерално ползите изглеждат повече от рисковете. Разбира се, отношението към това как ще постъпим с дигиталните валути ще вземем на ниво Управителен съвет на базата на информацията, с която разполагаме.-

Последният въпрос е дали обмисляме въвеждането на национална дигитална валута – разбира се, това също изисква информирано решение на ниво Управителен съвет. Като че ли в момента изглежда по-скоро не, тъй като целта е да участваме в проекта по отношение на дигиталното евро. Разбира се, трябва да се анализират разходите и ползите от въвеждането на дигитален лев и дали има реална необходимост за платежния пазар, тъй като цяло за икономиката в България, за пазар на платежни услуги в последните години можем да кажем, че се развива добре, но разбира се, пазарът в еврозоната е доста по-голям, от там ползите евентуално от използването на дигиталното евро биха били по-големи и от гледна точка на мащаба, в който ще се прилага подобен проект. Както казах, това ще бъде въпрос на допълнителни обсъждания и подчертавам отново, тъй като съм свикнал да работя в екип, да обсъждам всичко с колегите си, при ясно носене на своята собствена отговорност. Такъв ще бъде подходът ми като цяло към управлението на банково управление, ако бъде избран.

Още един път искам да благодаря, включително за тези въпроси. Мисля, че наистина се получи днес една много ползотворна дискусия, бяха зададени важни въпроси, които намериха своя отговор и мисля, че посоката е правилна и трябва да вървим напред. Благодаря Ви.

ПРЕДС. ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря Ви.

Уважаеми колеги, с това процедурата върви към своя финал. Резултатите от изслушването ще бъдат отразени в доклад.

Използвам случая, за да благодаря и на господин Чобанов, на господин Гюров, на господин Радев и да кажа, че от днешното изслушване стана безспорно едно – че и двамата кандидати са професионалисти в съответните области. Да им пожелаем успех!

Сигурна съм, че заедно с господин Димитър Радев биха били един отличен екип, който да работи в интерес на България и на българските граждани. Пожелавам успех! С това приключихме точка първа от дневния ред.